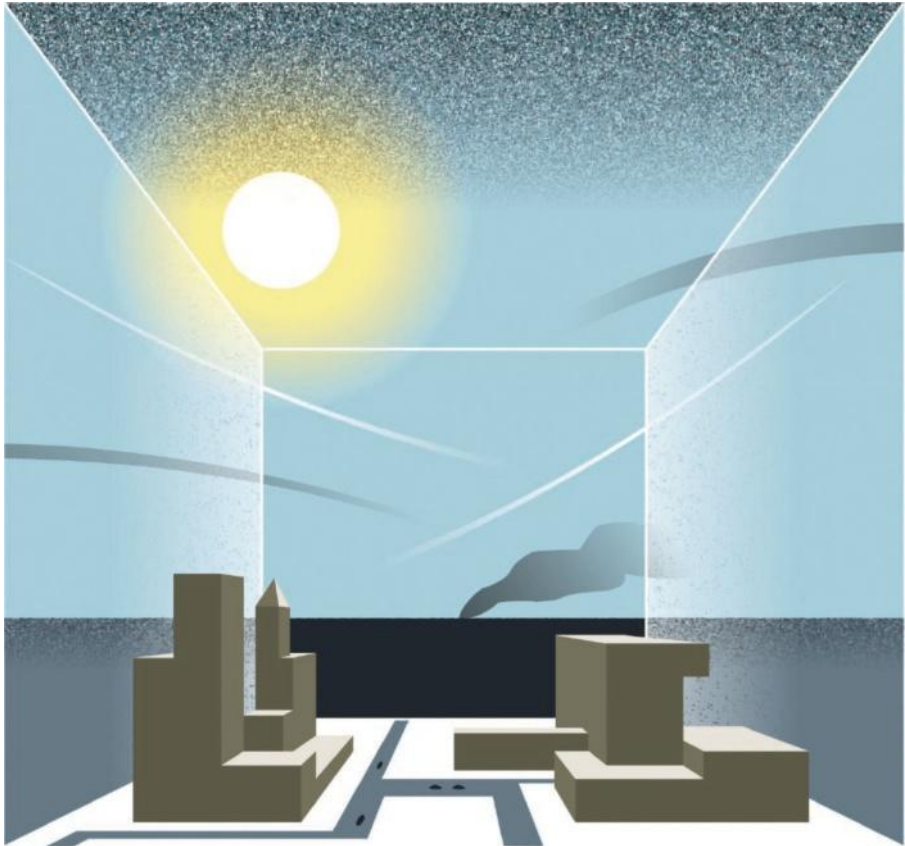

Straks altijd onderweg?

Nu de wijde wereld even dicht zit, onderzoekt *Herman Vuijsje* zijn heimwee naar de kleine ruimte. Aflevering 6: Slot

Huis? Binnenhuis? Knusse gevoelens? Uit de tijd! Dat is het evangelie van de nieuwe nomadisten. In 1995 schetste planoloog André Verbaan in een publicatie van de Rijksplanologische Dienst een serie toekomstbeelden waarin afstand geen rol meer speelt. In 'De Karavaan' is mobiliteit een tweede natuur van de mensen geworden. Voortdurend in beweging vervullen zij al hun behoeften 'onderweg'.

Waarom zou je je nog aan een vaste plek hechten, vroeg trendwatcher Lidewij Edelkoort zich af in 2012. Je kan *footloose* overal wonen en werken: „Ik denk dat dat ons zal nomadiseren.” In *De Correspondent* onderzocht Arnon Grunberg de 'hotelmens': hoeveel *Heimat* heeft de mens nodig? Hoe verbonden moet hij zijn met het stukje grond waar hij toevallig werkt en slaapt? Grunberg koesterde deze letterlijke vorm van oikofobie als verzekering tegen bekrompen vaderlandsliefde en de fatale verheerlijking van de geboortegrond die uitmondde in het nazisme.

Halverwege de jaren negentig maakte architect Rem Koolhaas korte metten met de hele idee van een organisch gegroeide stad. We zijn op weg naar de 'gehomogeniseerde stad', de hele wereld wordt een 'niet-plek'. „Misschien zijn we getuigen van een wereldwijde bevrijdingsbeweging onder het motto 'weg met karakter!'”

Een tweede toekomstbeeld van Verbaan, 'De Verborgene Stad', kwam aardig in de buurt van die niet-plek. Alle functies zijn er onder-

gebracht in een anonieme overkapte ruimte waar ongewenste invloeden - zoals klimaat, onwelkome geuren en geluiden, maar ook armoede en criminaliteit - zijn buitengesloten.

In Dubai is het bij Al Maktoum International Airport al werkelijkheid geworden. Dubai World Central is een gekoelde binnenwereld midden in de snikhete woestijn, waar je kan wonen, werken en alle vormen van cultuur genieten. Het is de eerste *airport city* of *aerotropolis*. Want natuurlijk is het nieuwe nomadisme ondenkbaar zonder uitdijend vliegverkeer. Bij aankomst op het vliegveld van vertrek verandert de nieuwe nomade in een soort pakketje dat via een ingenieus stelsel van tunnels, buizen en slurven naar zijn bestemming wordt geschoten. Het geheel doet denken aan de 'buisenpost' die je vroeger op krantenredacties had.

Maar heeft die nomadische kosmopoliet werkelijk de toekomst? Die vraag drong zich ook vóór de coronacrisis al op. Willen we echt zoveel tijd doorbrengen in anonieme binnenruimten? Willen we werkelijk korte metten maken met iedere vorm van knusheid en karakter? En willen we het bijbehorende ecologisch potverteren, de keiharde uitsluiting van ongewenste elementen en de uitbuiting van ingevlogen arbeidsslaven op de koop toe nemen? Of zou de ware kosmopoliet iemand kunnen zijn die begaan is met het lot van alle mensen en die er vanuit die gedachte juist een ingetogen levensstijl op na houdt, in een persoonlijke en huiselijke omgeving?